

Mgr. Patrik Mlynář

*náměstek pro řízení sekce
Sekce lesního hospodářství*

V Praze dne 9. července 2018
Čj. 40386/2018-MZE-16233

Metodický pokyn orgánům státní správy pro redukci početních stavů spárkaté zvěře

Ministerstvo zemědělství v rámci své působnosti dané zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“) a na základě informací od orgánů státní správy myslivosti, držitelů honiteb a hospodařících subjektů o vyšších početních stavech spárkaté zvěře v některých částech České republiky, které neodpovídají úživnosti honiteb a mají negativní dopad na lesnické hospodaření, zemědělství a ochranu přírody, vydává orgánům státní správy myslivosti a státní správy lesů následující doporučení jako metodický pokyn. Pokyn se týká všech druhů spárkaté zvěře včetně prasete divokého, jehož lov je v souvislosti s výskytem afrického moru prasat a nutností razantního snížení populační hustoty dále upraven mimořádnými veterinárními opatřeními Státní veterinární správy ČR.

Úvod:

Ministerstvo zemědělství rozhodlo na základě zhodnocení účinnosti předchozího metodického pokynu a kontrolní činnosti o potřebě dalšího aktivního přístupu k problematice škod působených zvěří, ať již v důsledku vysokých početních stavů, nebo nevhodných způsobů hospodaření ze strany uživatelů ve všech typech honiteb. Páté opakování inventarizace škod zvěří umožnilo analyzovat vývoj poškození v posledních 20 letech v kontextu celé republiky. Potvrdilo se, že vliv zvěře na stav a vývoj zejména nejmladších vývojových stadií smíšených a listnatých porostů trvá a že poškození zvěří se nevyskytuje rovnoměrně na celém území republiky. Z lesnického hlediska není vhodné zalesňování bývalých luk, kde v minulosti se zvěř pastvila, mívala svá stávaníště, či krytové a klidové zóny. Nadprůměrně vysoké poškození zvěří bylo při všech šetřeních zjištěno v oblastech západních Čech a severní Moravy. Podrobnější informace o oblastech s nadprůměrným poškozením by mohly poskytnout regionální studie, na základě kterých by bylo možné formulovat konkrétní lesnická a myslivecká opatření. Ministerstvo zemědělství se chce primárně zaměřit na cílenou redukci stavů zvěře, kdy je potřebné v některých regionech nejenom zastavit nárůst početních stavů, ale přistoupit i k jejich postupnému snižování, avšak vždy s cílem současně optimalizovat poměr pohlaví a počet kusů v jednotlivých věkových třídách. Z pohledu zemědělského provozu je třeba se zaměřit na usnadnění lovu spárkaté zvěře, což znamená zajištění osazování ploch různě vysokými plodinami, nedosévání ke kulise porostů, snižování výměry ploch osávaných jednou plodinou, podporovat tvorbu mezí a remízků apod.

Doporučená opatření:

Pro zdárné naplnění výše uvedených cílů Ministerstvo zemědělství doporučuje všem orgánům státní správy myslivosti zaměřit se na následující opatření v souladu se zákonem o myslivosti:

1. Ve vztahu k aktuálním podmínkám a úživnosti prostředí v honitbě aktualizovat normované stavy zejména spárkaté zvěře a držitelé honitby nabídnout možnost iniciovat tuto úpravu. (využít třeba i maximální limit ve vyhlášce č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd.

2. Orgány státní správy myslivosti jsou povinny podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona o myslivosti využít sankčních opatření v případě, že nesplněním lovu celkového počtu kusů jednotlivého druhu spárkaté zvěře podle plánu mysliveckého hospodaření dojde k překročení normovaných stavů jednotlivých druhů spárkaté zvěře stanovených pro každou konkrétní honitbu a zejména při zjištěném neplnění opatření k odstranění nedostatků a ke zlepšení stavu věci uložených dle § 61 odst. 3 zákona o myslivosti rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti. Je možné využít i sankčních opatření, kde překročení normovaných stavů zvěře označuje judikatura za naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 64 odst. 3 písm. c). Pro ověření překročení normovaných stavů je během zjišťování skutečného stavu v rámci správního řízení bezpodmínečně nutné vycházet nejen z údajů uvedených v Mysl 7 (výsledky sčítání zvěře), ale též z místních šetření a zjišťování škod a pobytových znaků zvěře v konkrétních honitbách a zpětných propočtů, odvozujících početní stavy zvěře podle skutečných odlovů v předchozích letech.

Ministerstvo zemědělství důrazně doporučuje využívat výše uvedená opatření k odstranění nedostatků a ke zlepšení stavu věci v co nejširším rozsahu, a to zejména na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

3. Neprodleně a vstřícně vydávat kladná vyjádření orgánu státní správy myslivosti k lovu samičí zvěře a samčí zvěře do stáří dvou let u jednotlivých druhů spárkaté zvěře, kde nejsou stanoveny minimální a normované stavy, v souladu s ustanovením § 36 odst. 5 zákona o myslivosti (*tzn. nestanovovat žádná omezení, protože předmětné ustanovení zákona o myslivosti umožňuje lov uvedené zvěře bez omezení a bez vypracování a projednání plánu*), **v žádném případě nelze ve vyjádření stanovit lov vyšších věkových tříd u samčí zvěře, výše uvedené ustanovení zákona výslovně uvádí do dvou let věku (nelze tedy ve vyjádření uvést např. I. věkovou třídu, neboť u většiny spárkaté zvěře je rozsah I. věkové třídy od 1 roku do stáří 3-4 let).**

4. Plně využívat ke snížení početních stavů spárkaté zvěře možnosti dané ustanovením § 39 zákona o myslivosti, a to

4. 1. ve všech případech, kdy zájem vlastníka, pachtýře popř. nájemce honebních pozemků nebo zájem zemědělské nebo lesní výroby, ochrany přírody anebo zájem mysliveckého hospodaření vyžaduje, aby byl počet některého druhu spárkaté zvěře snížen,

a) buďto na návrh uživatele honitby povolit,

b) nebo ve všech ostatních případech uložit úpravu stavu, tzn. radikální snížení stavu konkrétního druhu spárkaté zvěře, a to s využitím následujících zásad:

- upřednostnit lov mladé zvěře,

- z dospělé zvěře se zaměřit především na samičí zvěř a dále samčí zvěř do stáří 2 let.

Ministerstvo zemědělství **důrazně nedoporučuje vyhovovat žádostem na samostatný odlov pouze samčí trofejové zvěře**, neboť takovéto žádosti nevedou ke snížení početních

stavů zvěře, ale pouze umožňují lov trofejové zvěře. Důsledkem je prohlubování nevhodného poměru pohlaví zvěře. Pokud je vydáváno rozhodnutí na lov samčí zvěře starší 2 let, vždy je nutné zhodnocení celkového stavu v honitbě a lovu samičí a mladé nenormované zvěře v předchozích hospodářských rocích. Z hlediska zkvalitňování populací spárkaté zvěře je nutné upozorňovat na nevhodnost lovu nadějných samců do 2 let věku. Cíleně by se měla lovit mláďata a samice.

Pro úplnost je třeba zdůraznit, že opatření podle §39 zákona o myslivosti lze vydat jak ve vztahu k normované i nenormované zvěři.

4. 2. V případech, kdy vlastníci honebních pozemků provedli přiměřená opatření proti vzniku škod působených zvěří, a bylo zjištěno, že škody působené zvěří přesto nelze snížit technicky přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby, v souladu se zákonem o myslivosti rozhodnutím uložit na základě návrhu vlastníka, popř. nájemce honebního pozemku, nebo na návrh orgánu ochrany přírody, nebo orgánu státní správy lesů.

- a) snížení stavu zvěře až na minimální stav, nebo
- b) zrušení chovu toho druhu spárkaté zvěře, který škody působí.

5. V rámci realizace opatření uvedených v bodě 4) je potřebné objektivně a ve spolupráci s orgány státní správy lesů, popř. i s orgány ochrany přírody zvážit, jestli je vydání povolení nebo opatření pro jednu konkrétní honitbu dostačující, nebo je třeba rozšířit tato opatření i na honitbu nebo honitby sousední. Jedná se zvláště o honitby, kde je hranice zcela nevhodně vedena na rozhraní pole – les a zvěř působí škody na zemědělských plodinách a pozemcích, ale její domovský okrsek je i v sousední lesní honitbě. V kladném případě pak opatřeními podle § 39 zákona o myslivosti uložit snížení početního stavu (viz ad 4.1.), popřípadě zrušení chovu (viz ad 4.2.) spárkaté zvěře, která škody působí, všem uživatelům sousedních honiteb. Stanovenou výši lovu spárkaté zvěře dovodit například zpětným propočtem, rozdílem sčítaných a normovaných stavů zvěře, nebo vyhodnocením pobytových znaků zvěře v honitbě

6. V rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti o povolení nebo uložení úpravy stavu zvěře v honitbě nebo o zrušení chovu určitého druhu zvěře, vydávaném podle ustanovení § 39 zákona o myslivosti (viz bod 4), může být, v souladu s ustanovením § 45 odst. 2 zákona o myslivosti, současně uvedeno, že při této úpravě stavu zvěře neplatí některé zakázané způsoby lovu uvedené v § 45 odst. 1 písm. g), m), t) a u) zákona o myslivosti:

- **§ 45 odst. 1 písm. g)** stanoví, jde-li o lov v noci, zákaz lovu spárkaté zvěře s pomocí zdrojů umělého osvětlení, zařízení pro osvětlení terče, hledí pro střelbu v noci s elektronickým zvětšením obrazu nebo pro převrácení obrazu.
- **§ 45 odst. 1 písm. m)** stanoví zákaz lovu spárkaté zvěře v době mezi jednou hodinou po západu slunce až do jedné hodiny před východem slunce.
- **§ 45 odst. 1 písm. t)** stanoví zákaz lovu spárkaté zvěře v odchyťových a aklimatizačních zařízeních a přezimovacích objektech s výjimkou zvěře poraněné a chovatelsky nežádoucí. **Při udělování této výjimky se zaměřit zejména na mladou a samičí zvěř. Stanovisko MZe je v příloze č.1**
- **§ 45 odst. 1 písm. u)** stanoví zákaz lovit na společném lovu zvěř spárkatou kromě laní a kolouchů jelena evropského a jelena siky, muflonek a muflončat, selete a lončáka prasete divokého. To znamená, že s využitím ustanovení § 45 odst. 2 lze umožnit na společných lovech lov bachyně a kňoura prasete divokého a ve specifických a řádně odůvodněných případech i lov daněl a daňčat, případně srn a srnčat.

Ministerstvo zemědělství z mysliveckého hlediska nepovažuje za žádoucí, aby se v případě povolení lovu samců starších 2 let uplatňovala možnost výjimek ze zakázaných způsobů lovu. Výjimku ze zakázaných způsobů lovu je vhodné využívat pouze pro snižování početních stavů zvěře a nikoliv pro lov trofejových jedinců.

7. Jestliže je vydáváno rozhodnutí o uložení úpravy početního stavu spárkaté zvěře podle ustanovení § 39 zákona o myslivosti, doporučujeme ke zvýšení účinnosti přijatých opatření dále:

a) projednat s vlastníky (nájemci) honebních pozemků, kteří na těchto pozemcích zemědělsky (lesnicky) hospodaří, konkrétní podmínky a rozsah opatření přijatelných jak ze strany uživatelů honiteb, tak i ze strany vlastníků (nájemců) honebních pozemků s cílem zlepšit podmínky k lovu spárkaté zvěře ve velkých lánech vysokých plodin vytvořením průseků nebo pásů nízkých plodin apod.,

b) při jednání s vlastníky nebo nájemci honebních pozemků, kteří na těchto pozemcích zemědělsky (lesnicky) hospodaří zdůraznit, že **provedení opatření uvedených pod písmenem a) je povinností vlastníka (nájemce) honebního pozemku k zabránění škod působených zvěří podle § 53 zákona o myslivosti s tím, že provedení takových opatření zlepšuje postavení vlastníka (nájemce) honebního pozemku v jednání s uživatelem honitby o náhradě škody způsobené zvěří, i v případném soudním sporu o náhradu škody,**

c) upozornit uživatele honiteb, že příkrmování zvěře je nutné v souladu se zákonem o myslivosti provádět pouze v době nouze. Doporučit uživatelům honiteb, aby mimo dobu nouze nekrmili nebo nepřikrmovali spárkatou zvěř, s výjimkou odváděcího příkrmování ve velkých lesních komplexech a v naděhnutí, případně jim tuto činnost opatřením vydaným dle § 61 odst. 3 zákona o myslivosti zakázat. V případech, kdy dojde k porušení zákazu příkrmování mimo dobu nouze, Ministerstvo zemědělství doporučuje aktivně spolupracovat s orgány Státní veterinární správy a Českou inspekcí životního prostředí.

8. Ministerstvo zemědělství, jako zakladatel podniku Lesy ČR, s. p. projedná možnosti správného mysliveckého hospodaření a zefektivnění lovu jak v režijních, tak v pronajatých honitbách. Ministerstvo zemědělství jako prvoinstanční orgán státní správy myslivosti na pozemcích určených pro obranu státu bude důsledně uplatňovat metodický pokyn v honitbách Vojenských lesů a statků ČR, s. p.

Je důležité, aby zaměstnanci orgánů státní správy myslivosti na všech stupních průběžně sledovali na webových stránkách Státní veterinární správy aktuální informace o africkém moru prasat, zvláště pak veškerá mimořádná veterinární opatření, upravující chov a lov prasete divokého a další opatření, vydávaná Ministerstvem zemědělství. Tyto informace je nutné okamžitě sdělovat jednotlivým uživatelům honiteb.

Uvedená doporučení platí až do odvolání, nejdéle však do **31. 5. 2021** a budou realizována **diferencovaně podle konkrétních podmínek**, které budou v obvodu působnosti každého orgánu státní správy myslivosti co nejobjektivněji zjištěny.

Žádáme Vás o seznámení všech obecních úřadů obcí s rozšířenou působností s tímto metodickým pokynem v rámci metodické a odborné pomoci.

Přílohy:

1. Stanovisko k § 45 odst. 1 písm. t) zákona o myslivosti
2. Opatření ke snížení stavů spárkaté zvěře – opatření a sankce

Dle rozdělovníku